

kamne po potoku, plezanja čez skale ob reki, stiskanje zob in lovljenja ravnotežja po 15 cm ozki stezi v strmini nad potokom. — Dve uri! Takrat so otroci preko zime ponesli s seboj v Radovnico v šolo kruha in ovčjega sira za ves teden, zvečer si lepo pripravili ležišče na tleh v šolski sobi, spijo v tedno popolnoma oblečeni, in se tako samo vsako nedeljo vrnili domov, po nov kruh. Tudi sedaj imam dva učence, ki v slabem vremenu spita na tleh v šolski sobi, če ne moreta domov. Vedeti je namreč treba, da imajo tu v hišah zelo redko kje postelje in da vsi spe vedno le na golih ilovnatih tleh.

Otroci, ki prihajajo, prihajajo še precej redno. Daleč so od šole, ure doma nimajo, in tako se nekako do devetih zbero v šoli. Tako ko se vsi zbero, gredo v razred in sami molijo oziroma pojejo pravoslavni očenaš. Nato začnemo s poukom. Sedaj imam zasedena točno vsa mesta. Po štiri v vsaki klopi. Klope so delo bog ve katerega samouka, s pomočjo bog ve kako primitivnega orodja. Brez vsake mere in brez vsakega smisla. Samo da so klope. Tako v začetku nisem mogel razumeti, zakaj noben učenec, ali učenka nikdar ne sede nazaj, ko vstane čez odgovarjanje na vprašanja. Tako se mi zgodi, da mi včasih kar sama od sebe stoji med poukom polovica učencev. Večkrat sem se zaradi tega jezil in razburjal, toda polagoma sem spoznal, da je posebno tretjemu in četrtemu razredu silno težko sedeti v teh klopih in so tako od časa do časa sami prisiljeni, da vstanejo. Tako ne vede in nehoti vstane zdaj eden, zdaj drugi, in stoji včasih po cela klop. Hvala Bogu, da 13 učencev ne obiskuje šole, čeprav so vpisani. Kam in kako bi z njimi?

Pišajo učenci zelo slabo, kar pa je razumljivo, ker na teh klopih težko pišejo, doma pa redko kje imajo mizo, da bi mogli pisati na njej.

So pa kot planinski otroci zelo bistri in radi pridejo v šolo. Bila zima ali poletje, sonce ali dež, vedno pridejo v šolo enako oblečeni. Če so mokri, se obleka na njih posuši, če prej ne, pa ponoči, ko spijo v njej. Njihovi čevlji pa so itak samo gumijaste opanke, bolj rečeno ob straneh navzgor zavijani gumijevi podplati, privezani na nogo.

Svoje knjige nosijo v šolo v doma narejenih vrečkah obešenih preko rame. V drugi, istotaki vrečki pa svojo hrano, ker ostanejo čez poldne v šoli.

Pouk ni deljen, poučujem vse 4 razrede naenkrat, ker morajo otroci pozimi najkasneje ob dveh popoldne iti domov, da se pred nočjo pridejo do doma.

Pouk se vrši, kot se pač vršiti more v šoli z nedeljenimi štirimi razredi, brez vsakih

učil in brez učnih pripomočkov. Tiskamo in pišemo cirilico, pojemo neko mešanico durala in mola, telovadbe sedaj pozimi nimamo, pa jim odmorijo služijo kot telovadba. Počasi se skušam prilagoditi razmeram, v kolikor se to da, in morda bom do konca leta vsaj na debelo obdelal učni program.

Ko sem se po božičnih počitnicah po 16-dnevem potovanju peš po snegu srečno vrnil v svojo Crno Reko, mi je tudi vas sama postala prijaznejša kot mi je bila prej. Sneg je nekako pokril brezizrazno rjavo jesensko barvo hribov, slamnate strehe hiš so na debelo pokrite s snegom, tako da ob vsem uživanju kos prijetne zimske romantike. Čudim se, da mi sedaj po tolikem snegu prihajajo vsi otroci v šolo, ker po šolah, v katerih sem spotala na povratku prenočeval, se pouk sploh ni vršil, ker otroci ni v šolo.

Z ljudmi se razumem dobro. Toda do pismenega človeka le redko pridem. In tako moram, kot edini v vasi, ki prejemam časopis kar na svojo roko delati prognoze o uspehu vojne, o bodočih dogodkih v Evropi, ker se ljudje ne zadovolje samo z izjavami, da ni nič novega v časopisih. Za stare časopise pa me vsak dan prosijo otroci, da jih nosijo domačim, ki si vanje zavijajo tobak, namesto v cigaretni papir. »Tatko te vika, da mu daš novine za duvanje«, mi skoro vsak dan kdo od otrok pride v sobo.

Zanimivo je poznanstvo nas učiteljev z orožniki. Orožniška postaja v občini Radovnici je moj drugi dom. Kadar koli pridem tja, imam vedno na razpolago prenočišče in hrano. Z vsemi orožniki sem si domač in ravno tako tovariš v Radovnici in tovariš na Foležu. Tudi nam dajo na razpolago svoj službeni telefon, da se po potrebi lahko dogovorim s tovarišem Kekom v Karamanici, ki zopet stalno obiskuje svojo orožniško stanico v Foležu. Tako imata karamanički »daskal« (učitelj) in ernorečki »učo« po potrebi telefonsko zvezo. Kdo bi si to mislil v teh krajih.

Hranim se »po seljački«. Kar se dobi v teh hribih, se skuha, sicer pa sem to prepustil svojemu služitelju.

Jezika sem se deloma že privadil. Je v njem mnogo slovničnih zanimivosti, ki si jih dolgo nisem znal razložiti.

Tako živim tukaj v teh planinah neko svojevrstno izolirano življenje. Morda se bom počasi nekoliko navadil, sicer pa že sedaj nekako gre, ker naša mora iti. Da me bodo tukaj še oženili, pravijo ljudje in da naj nikar ne pustim Crne Reke. Ob takih razgovorih vedno pristajam na oboje. Najkrajši način.

Sicer pa je spominov že mnogo — bridkih in lepih.

J. M.

UČITELJSKI POKRET

Opozorilo

Prosimo tovarišice in tovariše, kateri so se odločili za sodelovanje pri anketi o prehrani otroka, ki je zelo nujna, da delajo po tabeli, objavljeni v zadnji številki »Učiteljskega tovariša«.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti bodo pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani od 4. do 13. aprila in od 3. do 11. maja t. l. Učitelji pripravnik(ce), ki žele delati izpit še v tem šolskem letu, naj takoj vložijo prijave s potrebnimi prilogami.

— Hospitacije na drž. poskusni ljudski šoli v Ljubljani — Bežigrad — se bodo vršile za učitelstvo lendarvskega sreza 25., 26. in 27. aprila 1940. Kdor se želi udeležiti, naj javi to upravitelstvu ljudske šole v Trnju, p. Črensovci, z navedbo, v katerem razredu želi hospitirati in ali naj se mu preskrbi prenočišče in hrana. Zjutraj bodo hospitacije, popoldne

pa predavanja. Za dopust ni treba posebej prositi.

Fr. Mlekuz. — Društvo upokojenega učiteljstva ima svoj občni zbor v četrtek, 4. aprila, ob 3. uri popoldne pri Novem svetu — Prešernova soba — z običajnim dnevnim redom. Tovariši, tovarišice, udeležite se občnega zbora, da slišite kaj in koliko je društvo napredovalo, oziroma podaste nasvete kako bi se dalo pomnožiti članstvo, odnosno pridobiti še te upokojence, ki še niso člani. Zato pa povabite tudi te, da pridejo, saj se vrši po občnem zboru po 5. uri splošni sestanek upokojenega učiteljstva. Tedaj na svidenje ta dan!

že 3 prošnje (dve sem kolkoval po 10 din) pa mineva že leto dni, a ni rešitve? 2. Ali je oblast dolžna dati na vlogo, kolkovano z 10 in 20 din, odgovor in v katerem času? Ali lahko zahtevam kolke nazaj, če vloga ni bila poslana tja, kamor je naslovljena?

Odgovor! Sporočite, na kateri oddelek ste poslali dokumente in potem katere oblasti ter v kateri zadevi.

—§ Vprašanje I. Š. R.? Službujem skupno z možem. Mož je odšel na 28 dnevne orožne vaje ter bo skupno s potovanjem odsoten mesec dni. Ali mi pripada za ta mesec, ko nimamo skupnega gospodinjstva, cela plača ali z običajnim odteglajem.

Odgovor vsem prizadetim! Z okrožnim razpisom kralj. banske uprave IV. št. 17.841/2 z dne 18. nov. 1939., ki so ga prejele vse šole, je bilo obveščeno vse učno osebje, da se prejemki ne izpremenijo za časa poziva na orožne vaje.

Učiteljski pevski zbor JUJ Emil Adamič

—pev. Obvestilo. V teku zadnjih dni je prejel članstvo Učiteljskega pevskega zbora okrožnice glede pevskega tečaja v Trbovljah. Prosim, da nam članice in člani sigurno do datuma, ki smo ga navedli v okrožnici, pošljejo svoje prijave za udeležbo. Članstvo naj ne pozabi prinesiti s seboj notni material, ki ga je vzelo domov.

Tajništvo.

Pomladni plašči

in obleke v največji izbiri in po nizkih cenah

KONFEKCIJA
FRAN LUKIČ
Ljubljana, Sritarjeva ul. 9

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM UČITELJSKE SAMOPOMOČI V LJUBLJANI

V marcu 1940. so umrli:

523. Sark Albina — Ljubljana.

524. Heric Marija — Košaki pri Mariboru.

525. Juvanec Fran — Ljubljana.

Prispevek za te tri smrtne primere znaša:

za samske zadržnike 16 din

za dva člana 31 „

za tri člane 46 „ itd.

Zamudniki naj prištejejo k tem zneskom še zaostanke iz prejšnjih mesecev. V februarju so bili 4 smrti primeri, v januarju nobeden, v decembru 1939. šest smrtnih primerov in upravnina 10 din za leto 1940. Vsak član pletča za vsak smrtni primer 5 din, poštnina za vsako poslano položnico pa znaša 1 din.

Zadružna uprava US.

Šolski radio

—r Torek, 2. aprila: Zivalstvo v naših vodah; g. prof. Rafael Bačar. — Razpored predavanja: Pregled vod v Sloveniji, njih ekološka razvrstitev in lastnosti. Zivalske družbe v jezerih, mirnejših vodah, rekah in potokih. Posebnosti in zgodovinski razvoj vodnega živalstva. Odplake in njihov smrtonosni vpliv. — Predavanje bo v obliki dialoga (razgovora).

Stanovska organizacija JUJ

Dabila

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR-LEVI BREG bo zborovalo v soboto, dne 6. aprila t. l., ob pol 10. uri dop. v šoli v Krčevini po običajnem dnevnem redu, na katerem se tokrat brez odloga vrši anketni razgovor »Za in proti kmetijskemu pouku kot posebnemu učnemu predmetu na ljudski šoli«. Pred zborovanjem ob 8. uri je odborova seja, ob pol 9. uri sestanek odsekov, in sicer: obmejnosolskega, Učiteljskega pokreta in odseka učiteljic.

— JUJ — SRES. DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo v soboto, 6. aprila 1940., ob 9. uri v šolskem poslopju v Domžalah. Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Razgovor o šolskih vprašanjih. 3. Predavanje okr. šol. nadz. g. C. Drekonje: »Bistvo sodobnega šolskega gibanja«. 4. Slučajnosti. — Uprava pričakuje z ozirom na aktualno predavanje polnoštevilno udeležbo članstva ter tudi neorganiziranih tovarišic in tovarišev.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v soboto, 6. aprila 1940., ob pol 9. uri v Kranju v risalnici dekl. ljudske šole s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo, ki ga poda sekcijski predsednik tov. Kumelj Metod. 2. Tajniško in blagajniško poročilo. 3. Predavanje g. ing. Dolence Franja, inšpektorja pri Gasil. zajednici: »Zaščita proti plinskim napadom«. 4. Predlogi in nasveti. — V srezi je še precej neorganiziranega učiteljstva, ki ga iskreno vabimo k vstopu v stanovsko organizacijo. Radi zanimivega dnevnega reda pričakujemo polnoštevilne udeležbe — Odbor.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO bo zborovalo dne 6. aprila t. l., ob 9. uri na ljudski šoli v Novem mestu. Poleg običajnega dnevnega reda je na sporedu zanimivo in zelo aktualno predavanje tovariša Milosa Ledineka: Sodobno šolsko delo. Zaradi važnosti tega predavanja je udeležba za vse člane obvezna. — Tov. pripravniki, prinesite izpolnjene anketne pole s seboj.

Odbor.

— JUJ — ZA SREZ ČRNOMELJ bo zborovalo v soboto, 6. aprila 1940., ob 12.30 uri v Črnomlju, kamor vabi prav vse članstvo. Na dnevnem redu bodo važna poročila in referati. — G. nadzornik bo imel pedagoško predavanje, tov. tajnik pa predavanje o »vojnih strupih«, kar je danes zelo aktualno! — Članarini! Odbor prosi dolžnike, da poravnajo zaostala članarina, da more društvo izpolniti svoje obveze! — Na svidenje v Črnomlju! — Odbor.

Poročila

+ JUJ — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - MESTO je zborovalo v sredo, 28. februarja 1940., dopoldne, z običajnim dnevnim redom in predavanjem prof. R. Koblice: »Vzgojni pomen otrokovega okolja na ljubljanskih ljudskih šolah«. Navzočih 128 članov. Ob pol 9. uri je ugotovil predsednik sklepčnost, pozdravil navzoče, imenoma tov. nadzornika Fr. Ločniškarja, predavatelja in vse na novo pristopivše člane, zlasti gđe. Vero Polakovo, ki ji čestita, da je bila po dveh letih službovanja v Celju zopet premeščena na svoje prejšnje službeno mesto na tukajšnje pomožno šolo.

Sledilo je predavanje, ki je z debato vred trajalo nad dve in pol ure. Predavatelj je razdelil svoja izvajanja v tri poglavja: šolsko, domače in etično-moralno okolje otroka.

Petek, 5. aprila: Kramljanje z mladino; g. Miroslav Zor.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 31. marca, ob 17. uri predaval g. prof. Mirko Šušteršič: Nekaj o gozdni saditvi.

Mladinska mafica

—mm V tisku je 8. številka »Našega roda« s prav bogato vsebino. France Bevk nadaljuje svojega »Petra Klepac«, zastopan pa je poleg tega še s kratko legendo »Hlebeček«. Miran Jarc se pogloblja v psihologijo živali. V tem nadaljevanju nas pelje v gozd in nas seznaja na prav svojstven način z zajcem. Vilim Kunst nas poučuje v berilu »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«. Marok objavlja aktualen članek o morskih minah. Znana pesnica in prevajalka naše lirike v nemščino Lili Novy priobčuje v tej številki 2 lepi pesmi. Zdravko Ocvirk je zastopan s »Pomladno«, Ivo Dodič pa je spesnil za Cicibančke »Sedem palčkov«. Sledi vesela slikopisna zgodba »Luček in prvi april« in Winklerjeva daljša basen »Trije brezposelniki«. Po daljšem presledku se oglašja spet Bogomir Magajna z zgodbo o Rakcu, ki je bodo otroci od srca veseli. Smasek nadaljuje svojega »Travko«. V okviru Junakov sinjih višav je zanimiv članek o hidroplanih. Sledijo Razne zanimivosti, Mladina piše, Uganki itd. Prav pester je tudi ilustrativni del lista, kjer sodelujejo med drugimi: Riko Debenjak, Mara Kraljeva, Hribarjeva, Perko in Maksim Sedej.

V prvem poglavju je omenil ljubljanska šolska poslopja, učilnice, šolsko opremo, učila in samoučila, dnevna zavetišča, šolske vrtove in igrišča, šolske prireditve, poučne izlete in ekskurzije, in kaj lahko pričakuje ljudstvo od šole.

V drugem poglavju je povedel navzoče v razna stanovanja ljubljanske šolske mladine ter navedel vse stvarne, osebne in kulturne ovire, ki prav usodno ovirajo ves otrokov razvoj in še posebej vse njegovo obrazovanje.

V tretjem poglavju je ugotovil pomanjkljivosti dnevnih zavetišč, pomanjkanje vzgojnega zavoda in mladinskih javnih ustanov, pomanjkljivosti domače in javne pomoči, dobre in zle posledice javnega mišljenja o šoli, društveno, politično in gospodarsko udejstvovanje šole, kolikor more posredno vplivati na etično-moralno okolje.

Predavanju je sledila živahna razprava, med katero je bil sprejet predlog, da naj vse ljubljanske ljudske šole zberejo podatke o vzgojnih zahtevah težko vzgojljivih otrok, na podlagi katerih bo mogoče predložiti mestnemu poglavarstvu prošnjo za zgradbo vzgojnega zavoda, ki ga Ljubljana nujno potrebuje. Internat v prehodnem otroškem zavetišču v »cukrarni« je le začasen in samo nadomestek omenjenega zavoda.

Zanimivo predavanje je bilo sprejeto z navdušenim odobravanjem. Ko je dodal predavatelj še posebna pojasnila, se mu je predsednik zahvalil za njegova izčrpna izvajanja.

Sledilo je obširno situacijsko poročilo, med katerim je tov. predsednik pojasnjeval vse važnejše organizacijske zadeve, zlasti pa predloge za finančni zakon in akcijo za zvišanje prejemkov. Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem.

Tov. Hreščak je podal izčrpno poročilo o knjigi Kristine Vrhovčeve »Fran Milčinski — Vzgojnik«. Njegova izvajanja so bila topla priporočila omenjene knjige, katere vsebina je sledeča:

A. Vzgojnikova duševna struktura.

B. Življenjsko delo Frana Milčinskega.

I. Oris socialno vzgojnega dela:

1. Mladinski sodnik.

2. Pedagoško socialni pisatelj.

3. Narodno vzgojni pisatelj.

II. Mladinski pisatelj.

III. Pisatelj — humorist.

C. Fran Milčinski — Vzgojnik.

Ko je še podala tov. Čučekova pregledno pojasnilo o vprašanih polah, ki jih je poslal vsem šolam Učiteljski pokret, je predsednik zaključil lepo uspešno zborovanje.

Vek. Mlekuz, preds. Jos. Mihelič, tajnik.

+ JUJ — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je imelo svoje tretje zborovanje v soboto, 9. marca t. l., na deški ljudski šoli v Škofji Loki.

Navzočih je bilo 41 članov.

Tov. predsednik je po običajni otvoritvi pozdravil vse navzoče, ugotovil, da pristopajo tovariši skoro do zadnjega v društvo, ter prečital poslovalno pismo tov. J. Mraka.

V toplem govoru se je spominjal pokojnega Ljube Davidoviča, velikega prijatelja učiteljstva in prosvete.

Tov. ga. Andreja Grumova je predavala: »Žena in državljanska vzgoja«. Njenemu lepemu in vzpodbudnemu izvajanju so z zanimanjem sledili vsi navzoči.

Nato je tajnica podala vsebino važnejših dopisov.

Z ozirom na vprašanje reorganizacije učiteljske organizacije, se je na predlog tov.